

ایران شناسی و ایران شناسان

نامه‌یی از: ایرج افشار

جانی تازه کنم و از تازه‌هایی ک عرضه می‌شود، آگاهی بیابم و فایده‌ی علمی ببرم. بیش از نود سال نیست که تحقیقات ایرانی بر پایه‌ی روشمندی‌های اصولی میان پژوهشگران ایرانی و طبعاً در زبان فارسی (در کشور افغانستان کارهای سودمندی انجام شده) گسترش و جلوه‌ی گرمی یافته است. شاید نگاهی به دوره‌ی هشت جلدی پژوهشگران معاصر ایران تالیف هوشنگ اتحاد شایسته‌ترین دفتر آگاه‌شدن بر این مراتب و مراحل آن باشد.

موقعی که بانوی گرامی مری هگلند مرا از تصمیم انجمن آگاه فرمود، بر خاطرم گذشت که این عنایت را در حقیقت باید تقدیری دانست نسبت به مربیان پژوهشی من و به‌طور کلی ناظر است بر آن‌چه توسط ایرانیان و به زبان فارسی در مباحث ایران‌شناسی پدیدار شده است. جز آن چون «دیر بماند

م درین سرای کهن من» قرعه نخست به نام من برآمده و بر این ضابطه خواسته شده است که جوانان ایران‌شناس کنونی را بر آن دارند که در پویایی این رشته بکوشند. من از دوران خدمت کتابداری و کتاب‌شناسی، تدریس و مجله‌نویسی، نسخه‌شناسی و کتیبه‌خوانی، نشر متون و اسناد کهن جزین نیندیشیده‌ام که وسایل پژوهشی محققان دور و نزدیک را از گوشه‌های خاموش و فراموش و تاریکی‌های قرون درآوردم و از راه کتاب و مجله و کنگره و مجموعه‌سازی کتاب‌خانه‌یی در دسترس ایرانی و خارجی و هر که شوق بی‌غرضانه به شناساندن فرهنگ ایران در ضمیر خود دارد، بگذارم و هماره بر این عقیده بوده‌ام که گام اصلی و نخستین جز آن نیست. شاید تصمیم‌گیرندگان انجمن هم در تخصیص جایزه به این‌گونه کار نظر داشته و خواسته‌اند ترغیب و تشویق کنند کسانی را که وسایل پژوهشی آیندگان این راه دراز را دست‌چین می‌کنند و در دسترس می‌گذارند.

در مرداد ماه ۱۳۸۵، انجمن بین‌المللی مطالعات ایرانی در لندن، جایزه‌ی ویژه‌ی «ایران‌شناسی» را به استاد ایرج افشار ارمغان کرد. چه انتخاب به‌جا و شایسته‌ی ایرج افشار که به‌دلیل «شرم‌حضور» در آن مراسم شرکت نکرد، طی نامه‌یی با ذکر خیر از قزوینی، تقی‌زاده، پورداود، کسروی، فروزانفر، عباس اقبال، سعید نفیسی و مینوی از ایران‌شناسان برون‌مرزی سپاسگزاری کرد. با شادباش به ایرج افشار، متن نامه‌ی او را برای آگاهی خوانندگان حافظ که همه ایران‌شناس و ایران‌دوست‌اند، در این جا می‌آوریم:

«ایران‌شناسان گرامی

از این‌که به لطف تصمیم‌گیرندگان «انجمن بین‌المللی مطالعات ایرانی» در خور دریافت جایزه دانسته شده‌ام، مفتخر و سپاسگزار و شرمندهم.

مفتخرم، به مناسبت این‌که مجمعی از برجستگان کنونی مطالعات ایرانی کوشش‌های یک ایرانی در مباحث ایران‌شناسی - یعنی وطن‌شناسی - را ارج گذاشته‌اند. طبعاً این تصمیم مفهومی است که آن‌چه در ایران انجام می‌شود، از نظر تیزبین پیوستگان به این رشته دور نمی‌ماند. سپاسگزارم از این‌که نخستین جایزه به فردی داده می‌شود که از انفاص علمی و آثار ماندگار دانشمندان ناموری چون محمد قزوینی، حسن تقی‌زاده، ابراهیم پورداود، احمد کسروی، بدیع‌الزمان فروزانفر، عباس اقبال، سعید نفیسی، مجتبی مینوی و شاگردان دلسوز و شایسته‌ی آن‌ها بهره‌وری یافته و هم‌چنین مورد راهنمایی و تشویق عمده‌یی از ایران‌شناسان برجسته‌ی جهان غرب بوده است و به یک‌نام به‌طور نمونه بسنده می‌کنم و آن ولادیمیر مینورسکی است. اما شرمندهم از این‌که به سبب شرم حضور نتوانستم در محفل گرامی فرهنگی شما باشم و از لذت دیدار و صحبت دوستان و هم‌آوازان مخصوصاً نسل جوان ایران‌شناسی که چشم ما به درخشندگی آن‌ها دوخته است،

۱۵- همان جا.

۱۶- نادر نادرپور، سرمه‌ی خورشید، سفر، ص ۷۹.

۱۷- نادر نادرپور، گیاه و سنگ، آتش، ص ۱۷۰.

۱۸- نادر نادرپور، از آسمان تا ریسمان، فاصله‌ی میان دو نقطه، ص ۳۳.

۱۹- نادر نادرپور، شعر انگور، ص ۶۹.

۲۰- نادر نادرپور، گیاه و سنگ نه آتش، ابری بر سر ویرانه، ص ۲۴.

۲۱- همان جا.

۲۲- نادر نادرپور، شعر انگور، عطش، ص ۶۹.

۲۳- نادر نادرپور، از آسمان تا ریسمان، شعر فاصله‌ی میان دو نقطه، ص ۳۳.

۲۴- نادر نادرپور، شعر انگور، لذت، ص ۱۷۱.

منابع

- ۱- براهنی، رضا: طلا در مس، چاپ سوم، تهران، کتاب زمان، ۱۳۵۸.
- ۲- درستی، احمد: شعر سیاسی در دوره‌ی پهلوی دوم، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تابستان ۱۳۸۱.
- ۳- سیدحسینی، رضا: مکتب‌های ادبی (۲ جلد)، چاپ یازدهم، تهران، نگاه، ۱۳۷۶.
- ۴- شفیعی کدکنی، محمدرضا، ادوار شعر فارسی از مشروطیت تا سقوط سلطنت، چاپ اول، تهران، توس، ۱۳۵۹.
- ۵- عابدی، کامیار، در زلال شعر، چاپ اول، تهران، نشر ثالث، ۱۳۷۷.
- ۶- گلچین معانی، احمد، مکتب وقوع در شعر فارسی، چاپ اول، مشهد، انتشارات دانشگاه فردوسی، ۱۳۷۴.
- ۷- میرصادقی، جمال و میمنت میرصادقی، واژه‌نامه‌ی هنرستان نویسی، تهران، کتاب مهناز، سال ۱۳۷۷.
- ۸- میرصادقی، میمنت (ذوالقدر): واژه‌نامه‌ی هنر شاعری، چاپ دوم، تهران، کتاب مهناز، سال ۱۳۷۶.
- ۹- نادرپور، نادر، از آسمان تا ریسمان، چاپ اول، زمستان ۲۵۳۶.
- ۱۰- سرمه خورشید، چاپ چهارم، تهران، انتشارات مروارید، ۲۵۳۶.
- ۱۱- شعرانگور، چاپ چهارم، تهران، ۲۵۳۶.
- ۱۲- گیاه و سنگ نه آتش، چاپ اول، تهران، انتشارات مروارید، زمستان ۲۵۳۶.

ماهنامه حافظ را با یک تلفن

مشترک شوید.

۶۶۹۶۸۴۸۸

شماره‌ی ۳۳ - آخر مرداد ۱۳۸۵
HAFIZ MONTHLY

۷۸